Redacțiunea Administrațiunea Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henric Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A, Oppelik, J. Dannebero*; în Budapesta: *A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețulŭ inserțiunilorŭ; o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta" ese în fiă-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 242. Brașovŭ, Vinerĭ, 1 (13) Noemvre. 1891.

Brașovŭ, 31 Octomvre st. v.

Diua de Duminecă, 8 Noemvre, a fostŭ aniversarea bătăliei de pe Muntele albŭ (8 Noemvre 1620), în urma căreia regatulŭ Boemiei șĭ-a perdutŭ cu totulŭ neatêrnarea sa. Din incidentulŭ acesta foile cehe au scrisŭ articulĭ retrospectivĭ, ér tinerii universitarĭ cehĭ din Praga, în numĕrŭ de peste 500, făcură o escursiune pe Muntele albŭ, unde ținură discursurĭ înflăcărate, reamintindu'șĭ acea di, fatală pentru Boemia și poporulŭ boemŭ.

Organulŭ principalŭ alŭ Cehilorŭ tinerĭ, „Narodni Listy", se folosesce de acestŭ prilegiu spre a face o critică aspră a politicei ce au urmat'o Cehii dela înființarea dualismului încóce până la subsemnarea punctațiunilorŭ din Viena.

Și diua de 8 Novembre 1871, esclamă numita fóiă, a fostŭ o di nenorocósă pentru poporulŭ boemŭ, căcĭ acésta di (diua căderii ministeriului Hohenwart) i-a îngropatŭ speranțele din nou reînviate.

Cetitorii noștri îșĭ vorŭ aduce aminte de așa numitele „articule fundamentale", ce le proiectase la 1871 guvernulŭ Hohenwart, care cerea încoronarea împĕratului ca rege alŭ Boemiei și deplina egală îndreptățire a națiunei boeme.

Fóia numită impută partidei lui Rieger, care a condusŭ pe atuncĭ afacerile națiunei boeme, că n'a sciutŭ sĕ 'șĭ caute aliațĭ cu ajutorulŭ cărora ar fi pututŭ sĕ realiseze articulele fundamentale și că n'a intratŭ atuncĭ în parlamentulŭ centralŭ când lorŭ și acțiunei lorŭ înaugurate ar fi fostŭ asigurată o maioritate de două treimĭ.

Tóte aceste — dice „Narodni Listy" — nu s'au întêmplatŭ. Poporulŭ boemŭ a toleratŭ și a suferitŭ mai departe neajunsurile și relele, ce au venitŭ asupră-i și s'a rădimatŭ pe nobilimea sa istorică și pe credința ei către dreptulŭ publicŭ boemŭ. Și care a fostŭ resultatulŭ? După ce deputații cehĭ, carĭ la 1879 au întratŭ în parlamentulŭ centralŭ (Reichsrath), au servitŭ acolo timpŭ de doisprędece anĭ guvernului, cei din Viena nu voiră sĕ scie nimicŭ de dreptulŭ publicŭ boemŭ, ér Cehii bĕtrânĭ subscriseră în cele din urmă punctațiunile pactului ceho-germanŭ dela Viena, pe carĭ numita fóiă le consideră ca o renunțiațiune la dreptulŭ publicŭ.

Se înțelege, că critica aspră a organului Cehilorŭ tinerĭ este combătută de către foile celeilalte partide. Aceste întrébă pe conducĕtorii Cehilorŭ tinerĭ, că ce au dobânditŭ ei de când au învinsŭ la alegerile pentru parlamentulŭ centralŭ? Le-au succesŭ — dicŭ ele — sĕ bată pe deputații cehĭ bĕtrânĭ, dér totodată au nimicitŭ vechea majoritate în parlamentulŭ vienesŭ; representanții boemĭ suntŭ adĭ isolațĭ și conducĕtorulŭ lorŭ declară, că nicĭ dreptulŭ publicŭ, nicĭ egala îndreptățire nu-o vorŭ putĕ dobêndi până ce vorŭ fi în viĕță, ci poporulŭ va trebui sĕ-șĭ ajute însușĭ.

Adevĕrulŭ este că înainte cu două sĕptĕmânĭ, cu ocasiunea unei adunărĭ comunale electorale ce s'a ținutŭ în Praga, conducĕtorulŭ Cehilorŭ tinerĭ, d-lŭ Dr. Iuliu Gregr, a făcutŭ o declarațiune cam în sensulŭ indicatŭ. Acéstă declarațiune este fórte importantă și de aceea o vomŭ reproduce aicĭ pe largŭ.

„Trebue sĕ audimŭ" — dise Dr. Iuliu Gregr — „că delegațiunea nóstră nu póte arăta succese. Acésta este adevĕratŭ, căcĭ în puținele lunĭ, de când suntemŭ în Reichsrath, n'a fostŭ posibilŭ de a realisa programulŭ nostru, ba o spunŭ sincerŭ, că n'am speranță, că 'lŭ vomŭ putĕ realisa curêndŭ, eu celŭ puținŭ anevoiă voiu mai trăi atâta. Programa nóstră are sĕ-o esecute numai poporulŭ boemŭ; dér acestŭ poporŭ trebue sĕ fiă cu totulŭ altulŭ, decâtŭ este adĭ, acestŭ poporŭ trebue sĕ se organiseze în opposiție energică, cum nu s'a mai vĕdutŭ la noi. Poporulŭ nostru, în fine, trebue sĕ rumpă vechia politică politică tradițională a Austriei, ca cei din Viena se âmble cu elŭ altfelŭ, decâtŭ âmblă adĭ".

CRONICA POLITICĂ.

— 31 Octomvre, (12 Nov.)

— In ședința dela 10 Novembre a **parlamentului austriacŭ**, deputatulŭ cehŭ *Tilșer* se plânse în contra armatei dicêndŭ, că acésta germaniséză; ér deputatulŭ *Herold* cerù, ca în armată sĕ se respecte naționalitatea fiă-cărui poporŭ, ridicândŭ tot-odată acuse și în contra actualului sistemŭ de pedepsire în armată. La acésta rĕspunse ministrulŭ *Welsersheimb* dicêndŭ, că nicĭ într'o armată nu este tinerimea mai cuviinciosŭ și mai bine tractată, ca în armata austro-ungară. Câtŭ pentru naționalitățĭ, de acestea, pe câtŭ se póte, se ține sémă în armată; deosebirea armatei însĕ după naționalitățĭ ar însemna atâta, câtŭ nimicirea armatei comune, pe care fiă-care naționalitate trebue sĕ o considere ca unŭ bastionŭ de apĕrare, în care se frânge orĭ ce patimă de partidŭ, ce trece până la estremŭ. Agitarea continuă a cestiunei armatei, póte sĕ pericliteze chiemarea armatei ca armată comună, și décă lucrurile arŭ merge până la sfîrșitŭ, resultatulŭ ar fi, că ne-amŭ pomeni cu o jumĕtate duzină de armate de naționalitate, ba póte încă și mai multe, carĭ arŭ fi gata de-a sări una asupra alteia, dér o armată care sĕ apere interesele comune ale monarchiei și care singură asigură esistența fiă-cărui poporŭ — nu amŭ avé. Din aceste considerații ministrulŭ se rógă, ca armata sĕ fiă cruțată și nimenea în contra ei sĕ nu agiteze.

— La Petersburg a apărutŭ o broșura asupra **armatei austriace**, scrisă, după informațiile diarelorŭ vieneze, de baronulŭ *Kaulbars*, fostulŭ atașatŭ militarŭ rusescŭ în Viena, sub pseudonimulŭ Mödders. Broșura, de 242 pagine, caracteriséză în genere armata austriacă în vorbele că: e unŭ organismŭ puternicŭ, care s'ar arunca unită asupra orĭ-cărui dușmanŭ, câtŭ timpŭ victoria i-ar rĕmâné credinciósă. Armata de adĭ nu mai este cea din anulŭ 1866. Infanteria, în casŭ de mobilisare, ar fi gata de luptă în diua a cincea, artileria și trupele de geniu în diua a șeptea, ér cavaleria deja a doua di. Tóte organisațiile din spatele armatei arŭ puté sĕ intre în luptă deja în diua a noua. Trebue sĕ se recunóscă, continuă broșura, că armata austriacă în starea în care se găsesce actualmente merită unulŭ din locurile cele dintâiu printre armatele europene. Ea este unŭ contrarŭ seriosŭ și unulŭ din elementele de căpetenia pentru resolvarea cestiunei internaționale. In deosebĭ laudă d. Kaulbars artileria și corpulŭ oficerescŭ. Corpulŭ oficerescŭ austriacŭ, dice elŭ, este sigurŭ, bine pregătitŭ și muncitorŭ. Nu mai unŭ astfelŭ de corpŭ ofițerescŭ póte esplica starea mulțumitóre a armatei, cu tótă diferența elementelorŭ naționale.

„Corespondența politică" dice, cu privire la călĕtoria **Regelui Carolŭ**, că întrégă România se simte mândră și onorată de promisia strălucită făcută suveranului sĕu la Monza și la Potsdam. Recepțiunea ce s'a făcutŭ Regelui Carolŭ din partea regelui Umberto va avé de efectŭ de a strânge încă mai multŭ legăturile, carĭ unescŭ pe cele două popóre și pe cele două familii regale. Visita regelui Carolŭ la împeratulŭ Germaniei va avé resultate care nu se potŭ prețui. Interesulŭ ce împĕratulŭ a manifestatŭ pentru România și dreptatea dată silințelorŭ sale, va încuragia pe tînĕrulŭ regatŭ de a persista în munca sa pacĭnică și în politica sa înțeleptă precum și de a da ca și în trecutŭ celorlalte state balcanice exemplulŭ ordinei și alŭ cinstei.

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

(2)

Cerșitórea dela Ponts des Arts.

Novelă de **Vilhelm Hauff**; trad. de *Cornel Scurtu.*

3.

Și se întêmplà; în diua următóre abia se deschise galeria, când și întrà Don Pedro de San Montánjo Ligez, cu pașĭ apăsațĭ și mândri, și trecù pe dinaintea șirului celŭ lungŭ alŭ tablourilorŭ spre camera aceea, unde era tabloulŭ damei cu pălăria cu pene. Se supĕrà, că loculŭ dinaintea tabloului e deja ocupatŭ, că de ce nu putea singurŭ și în tăcere sĕ esamineze chipulŭ trăsură de trăsură, cum ar fi făcut'o bucurosŭ. Unŭ tînĕrŭ sta înaintea aceluia, îlŭ privia lungŭ, pășì lângă ferésträ, privì afară la cursulŭ norilorŭ și apoi venì érășĭ înaintea tabloului. Ilŭ supĕrà ceva pe bĕtrânulŭ domnŭ, dér totușĭ trebui sĕ rabde.

'Șĭ făcù de lucru pe la alte tablourĭ, dér cuprinsŭ de gândulŭ la damă, întorcea în fiă care momentŭ capulŭ, pentru ca sĕ védă, că óre tînĕrulŭ încă nu s'a depărtatŭ, dér acesta sta ca unŭ zidŭ, și părea cufundatŭ în meditațiune. Spaniolulŭ tuși, pentru ca sĕ-lŭ deștepte din lunga sa visare, acela visa însĕ mai departe; elŭ făcù puținŭ sgomotŭ cu piciorulŭ, tînĕrulŭ se uità în jurŭ dér ochii sĕi frumoșĭ trecură repede peste bĕtrânulŭ și apoi se ațîntiră érășĭ asupra tabloului.

„San Pedro! San Iago di Compostela!" murmurà bĕtrânulŭ. „Ce diletantŭ uriciosŭ și prostŭ!" Năcăjitŭ părăsì elŭ camera și galeria, căcĭ simția, că astădĭ nĕcasulŭ și supĕrarea ia răpitŭ orĭ ce plăcere. Mai bine aștepta!

In diua următóre galeria a fostŭ închisă, și astfelŭ elŭ trebui sĕ aștepte 48 de óre lungĭ, până când sĕ pótă vedé érășĭ tabloulŭ, care-lŭ interesa în gradŭ atâtŭ de mare. Mai înainte de a termina clopotele bisericei sĕ bată 12 óre, elŭ se și urcà grabnicŭ pe trepte, întrà în galeriă, și apoi în odaia bine cunoscută, elŭ nemerise tocmai bine! Era celŭ dintêiu, era singurŭ, putea sĕ privéscă în tăcere tabloulŭ.

Privì multă vreme asupra damei și pe încetulŭ, i-se umplură ochii de lacrămĭ; îșĭ sterse cu mâna genele sale cărunte: „*O, Laura!*" șoptì elŭ. Atuncĭ pĕtrunse unŭ suspinŭ la urechile sale, se întórse înspăimântatŭ, tînĕrulŭ de alalta-erĭ sta érășĭ aicĭ și privia tabloulŭ. Supĕratŭ, că a fostŭ întreruptŭ, făcù cu capulŭ unŭ complimentŭ fugitivŭ, tînĕrulŭ mulțămì ceva mai amabilŭ, dér nu mai puținŭ mândru ca Spaniolulŭ. Și de astă-dată voì acesta sĕ aștepte pe vecinulŭ sĕu; dér înzadarŭ, elŭ vĕdù spre gróza sa, cum acesta luà chiarŭ unŭ scaunŭ și se puse la câțĭva pașĭ departe de tablou, pentru ca sĕ-lŭ privéscă cu comoditate și mai cu atențiune.

„Obraznicululŭ", murmurà Don Pedro, „credŭ, că voesce sĕ-șĭ bată jocŭ de pĕrulŭ meu căruntŭ." Elŭ părăsì sala și mai nĕcăjitŭ ca erĭ.

In anticameră se întêlnì cu unulŭ din proprietarii galeriei, îĭ mulțămì pentru plăcerea, pe care i-o procurà colecțiunea, dér nu se putù reține, sĕ se jeluéscă încâtva asupra tînĕrului conturbătorŭ de liniște.

— Domnule B." dise elŭ „d-ta ai observatŭ, póte, că cu deosebire *unulŭ* dintre tablourile d-tale mĕ interesézà fórte multŭ, are o însemnătate pentru mine, pe care nu ți-o potŭ esplica. Am venitŭ de atâtea-orĭ, de câte-orĭ mi-ai făcutŭ posibilŭ acésta, pentru-ca sĕ vĕdŭ tabloulŭ, m'am bucuratŭ fórte multŭ, că l'am pututŭ vedé neturburatŭ, fiindcă de obiceiu mulțimea nu prea sta multŭ acolo — închipuesce-țĭ, unŭ tînĕrŭ rĕutăciosŭ m'a spionatŭ, și vine, de câte-orĭ vinŭ și eu, și rĕmâne, în nĕcazulŭ meu, óre întregĭ înaintea acestui tablou, care nu-lŭ impórtă de locŭ!"

Domnulŭ B. surise; căcĭ prea bine îșĭ închipuia, cine l'a conturbatŭ pe bĕtrânulŭ.

— „Acésta din urmă nu i-o iau în nume de rĕu," rĕspunse elŭ, „se pare, că și pe tînĕrulŭ îlŭ privesce mai de aprópe acestŭ tablou, căcĭ nu e pentru prima-dată, că-lŭ privesce atâtŭ de lungŭ.

— „Cum așa? Cine e omulŭ acela?"

— „Este domnulŭ de Fröben", continuà elŭ mai departe, „care petrece aci de cincĭ séu șése lunĭ, și din diua, în care a vĕdutŭ pentru prima-dată acelŭ tablou, alŭ damei cu pălăria cu pene, vine ca și d-ta, în fiă-care di la acéstă oră, pentru ca sĕ privéscă tabloulŭ. Vedĭ așa-déră ce-lŭ puținŭ, că trebue că are interesŭ la tablou, fiindcă de multŭ îlŭ cercetéză".

— „Domnule! Șése lunĭ?" esclamà bĕtrânulŭ. „Nu, în inima mea i-am fă-

SCIRILE ĐILEI.

— 31 Octomvre (12 Nov.)

Congresulŭ de pace, după cum se telegrafézā din Roma, s'a deschisŭ astăḑĭ după amédŭ la 1 óra în Capitoliu.

***

Academia română va ţiné o şedinţă publică Vinerĭ, în 1 Noemvre, în care eminentulŭ profesorŭ Nicolae Ionescu va ceti o conferinţă asupra *„Graiului romancilorŭ“* (Grisonii din cantonulŭ XXII alŭ Elveţiei.)

***

Planulŭ catedralei, ce se va zidi în Bucurescĭ, a fostŭ trimisŭ Metropolitului primatŭ, ca sĕ-lŭ supună şi esaminării membrilorŭ Sântului Sinodŭ.

***

Esposiţiă regnicolară orĭ universală? Acésta este întrebarea, ce preocupă astăḑĭ tóte straturile patriotismului maghiarŭ. E vorba, ca cu ocasiunea serbărilorŭ milenare sĕ se arangieze o esposiţiă în Budapesta, dér nu se potŭ „patrioţii“ hotărî, că ce felŭ de esposiţiă sĕ arangieze: regnicolară orĭ universală. Unii se mulţumescŭ cu una regnicolară, ér alţii, mai încreḑuţĭ în forţele „naţiunei“, stăruescŭ pentru arangiarea unei esposiţiunĭ universale. Camera comercială şi industrială din Budapesta s'a pronunţatŭ mai multŭ pentru o esposiţiune regnicolară, dér contele Zichy Jenö, dela care a emanatŭ ideia, luptă şi e hotărîtŭ a lupta din tóte puterile pentru a mijloci sĕ se arangieze o esposiţiune universală, „căcĭ — ḑice elŭ — décă noi vomŭ renunţa dela acésta, *mâne-poimâne vorŭ primì Bucurescii orĭ Constantinopolulŭ oferte pentru arangiarea unei esposiţiunĭ universale*, carĭ vorŭ şi arangia-o şi se póte încă, că o vórŭ arangia tocmai în timpulŭ când noi ne vomŭ delecta în esposiţia nóstră regnicolară, se înţelege, fără de nicĭ unŭ folosŭ.“ Acésta este spaima, care-lŭ face pe contele Zichy sĕ pledeze cu atâta focŭ pentru arangiarea unei esposiţiunĭ universale, fără a mai ţiné sémă de marile cheltuelĭ, ce reclamă o astfeliu de esposiţiă din partea statului, în a căruia socotélă vorŭ ei s'o arangeze.

***

Primatele Vaszary ca Kulturegyletistŭ. Foile ungurescĭ aducŭ scirea, că Claudiu Vaszary tocmai în ajunulŭ numirei sale ca primate s'a înscrisŭ între membrii fundatorĭ ai Kulturegyletului ungurescŭ de dincolo de Dunăre, plătindŭ suma de 1000 de florinĭ. Acéstă întrare oficiósă în tagma maghiarisatorilorŭ a fostŭ aşa-déră unŭ felŭ de purgatoriu, prin care a trebuitŭ sĕ trécă părintele Vaszary pentru a puté fi înălţatŭ la demnitatea de primate. Nu mai încape aşa-déră nicĭ o indoiélă, că şi noulŭ primate este unŭ bărbatŭ de „bună speranţă.“

***

Bugetulŭ Consistoriului metropoltanŭ din Sibiiu pentru anii 1892, 1893 şi 1894 s'a statoritŭ în şedinţa dela 12 (24) Octomvre c. a congresului naţionalŭ bisericescŭ cu următórele sume anuale: 1) Salarulŭ secretarului metropolitanŭ 1200 fl., 2) Adausŭ personalŭ la salariulŭ secretarului metropolitanŭ ca adausŭ de funcţ. 800 fl., 3) Remuneraţiune pentru cassarŭ şi controlorŭ 1000 fl., 4) Remuneraţiune pentru fiscalŭ 200 fl., 5) Salarulŭ unui scriitorŭ 600 fl., 6) Chiria pentru localulŭ secretarului şi a cassei 300 fl., 7) Spese de cancelariă, lemne, luminatŭ şi tipăriturĭ 300 fl., 8) Remuneraţiune unui servitorŭ 120 fl., 9) Diurne şi spese de călĕtoriă pentru membrii consistorialĭ 860 fl., 10) Procurarea de mobile 100 fl., 11) Spese neprevĕḑute 100 fl. Totalŭ 5580 fl.

***

Cabinetulŭ lui Paşicĭ, după cum scrie „Novi List“, îşĭ va da demisiunea şi Vuicĭ va primì construirea noului cabinetŭ.

***

Musica regimentului de infanteriă Nr. 82, va da unŭ concertŭ Duminecă în 15 Noemvre în sala hotelului centralŭ Nr. 1. Programa este următórea: 1) Kreutzer Ouvertură la opera „Das Nachtlager in Granada“. 2) F. Lehar jun. „Elfentanz“ concertŭ walzer. 3) F. Liszt: „I Rhapsodie hongroise.“ 4) E. Waldteufel: „Amour et Printemps“ Vals. 5) C. Siede: Poutpourri din opera lui Offenbach „Orpheus.“ 6) Fr. Klein: „Suvenirĭ de Mehadia.“ Fantasiă românéscă. 7) Fr. Sommer: „Wanderbilder“ mare poutpourri. 8) I. Bayer: „Tanz der Blumenmädchen und Condottieri“ din baletulŭ „Rouge et noir.“ 9) A. Sulivan. Divertissement din opereta „Micado“. 10) E. Hamm: Amintire la „Richard Wagner.“

***

Ţarulŭ şi Ţarina şĭ-au serbatŭ Lunĭ în Livadia nunta de argintŭ. Cu acestŭ prilejŭ în biserica castelului din Livadia s'a celebratŭ unŭ serviciu divinŭ, la care a luatŭ parte familia imperială şi mai mulţĭ óspeţĭ şi notabilităţĭ. După serviciulŭ divinŭ s'a datŭ la palatŭ unŭ dejunŭ la care au luatŭ parte toţĭ membrii familiei împĕrătescĭ şi însoţitorii lorŭ. Cu acéstă ocasiune s'au oferitŭ părechei imperiale jubilare nenumĕrate darurĭ, adrese, poesii, composiţiunĭ musicale şi altele. Toţĭ cei ce au felicitatŭ pe iubilarĭ, şi-au înscrisŭ numele în albumulŭ din palatŭ.

***

Despre colera din Asia se scrie „Corespondenţei politice“, că în Damasc epidemia continuă a bântui. Sĕptĕmâna trecută au fostŭ 200 de casurĭ de bólă şi 90 de morţĭ. Cordóne s'au pusŭ între Damasc şi Beyrouth. La Aleppo şi Orfa epidemia a dispărutŭ.

Discursulŭ ministrului-preşedinte dì Rudini.

In 9 Noemvrie a sositŭ ministrulŭ-preşedinte italianŭ dì Rudini în Milan, însoţitŭ de ceilalţĭ miniştri şi vice-secretarĭ de statŭ. In sala cea mare a teatrului Scala, a ţinutŭ dênsulŭ unŭ importantŭ discursŭ politicŭ, în presenţa unui publicŭ numĕrosŭ şi alesŭ.

Din acestŭ discursŭ alŭ lui Rudini atragemŭ următórele:

Ministeriulŭ a fostŭ chiămatŭ sĕ resolve cestiunea financiară, programulŭ sĕu îlŭ formézā reculegerea economică şi restaurarea financelorŭ cu orĭ ce preţŭ.

Ministrulŭ preşedinţe declară, că elŭ s'ar retrage, décă ar fi necesitatŭ a face nouĕ datorii. S'au cruţatŭ aprópe 50 milióne în cursŭ de doi anĭ, cu privire la cheltuelele militare; dér guvernulŭ n'ar puté lua asupră-şĭ responsabilitatea pentru economisările, prin carĭ s'a micşoratŭ puterea de apĕrare a ţĕrii.

Rudini continuă apoi: Prin negociările asupra tratatelorŭ comerciale am ţintitŭ, sĕ nu păgubimŭ industria nóstră şi sĕ promovămŭ esportulŭ productelorŭ nóstre agricole. Din asemenea principii purcede şi tratatulŭ încheiatŭ deja cu Germania şi vorŭ purcede şi tractatele ce voimŭ în curêndŭ a le încheia cu Austro-Ungaria şi cu Elveţia.

Apoi ḑise verbalŭ următórele: „Papismulŭ, care câte odată ia o atitudine ameninţătóre, e avisatŭ aicĭ între marginile unei puterĭ spirituale, şi adecă nu numai prin lege, pe care nimenea nu o póte vătăma, fără a fi nepedepsitŭ, ci şi prin aprobarea aprópe unanimă chiar şi a acelora, carĭ se dau de cei mai evlavioşĭ. Politica bisericéscă acum tradiţională, care a contribuitŭ la onórea şi la puterea regatului Italiei, va fi susţinută cu stricteţă în vigóre, ér incidentele regretabile, ce le-au provocatŭ unŭ numĕrŭ micŭ de orbiţĭ, sĕ nu ne abată din calea nóstră. Noi nu vomŭ aduce în discusiune constituirea regatului din causa unorŭ lucrurĭ atâtŭ de neînsemnate. Nu vomŭ atăca neschimbata şi organica lege de garanţiă, a cărei oportunitate şi corectitate e dovedită prin o îndelungată esperiinţă. Italia nu va vătăma respectulŭ cuvenitŭ faţă de libertatea consciinţei şi toleranţa religiósă, carĭ la noi totdéuna au fostŭ respectate cu onóre. Cetăţenii întregei lumĭ potŭ fi sigurĭ, că aceste stau sub scutulŭ legilorŭ nóstre, ei potŭ veni în orĭ ce timpŭ la Roma, sĕ aducă omagile lorŭ papei, căruia noi, în sentimentulŭ tăriei nóstre actuale şi a viitorului sigurŭ, îi putemŭ garanta fără témă cea mai mare libertate şi totdeodată îi putemŭ arăta onorurile unui suveranŭ.

In Africa, continuă ministrulŭ, ni-se impune precauţiune, de a nu ne lăsa într'o politică aventuriósă.

Rudini continuândŭ ḑise apoi: „Cu o armată puternică, cu o flotă puternică şi cu aliaţĭ credincioşĭ suntemŭ în posiţiune de a ne păstra independenţa faţă de orĭ ce atacŭ. Dér puterea acésta trebue ca sĕ potenţeze simţulŭ nostru de responsabilitate şi Italia trebue sĕ-şĭ îndrepte influinţa sa într'acolo, pentru ca sĕ pótă fi în stare, ca cu atâtŭ mai multŭ sĕ întărescă şi sĕ asigureze pacea. Sperŭ, că Dumneḑeu nu va concede, ca sĕ vină unŭ rĕsboiu asupra Europei. Credŭ firmŭ şi iau asupră-mĭ chiar şi garanţia, că monarchii suntŭ conduşĭ de spiritulŭ unei marĭ moderaţiunĭ şi înţelepciunĭ. Prea grea ar fi în adevĕrŭ rĕspunderea, ce ar lua-o asupră-şĭ provocândŭ unŭ rĕsboiu sângerosŭ, căcĭ chiar şi o victoriă garantată şi o gloriă de rĕsboiŭ asigurată, n'ar puté sĕ echivaleze nemărginitele pagube ale unui rĕsboiu. O lungă esperiinţă ne arată de altmintrelea, că alianţele din epoca nóstră, carĭ se întemeiézā pe legăturĭ dintre popóre, nu potŭ folosi unui altŭ scopŭ, decâtŭ aceluia alŭ propriei apărărĭ, asemenea dovedesce o esperiinţă nu prea scurtă, că scopurile de pace ale acestorŭ alianţe s'au atinsŭ în adevĕrŭ. Prin reînoirea legăturilorŭ nóstre cu Austro-Ungaria şi Germania, crede guvernulŭ regescŭ a fi întăritŭ o stare de lucrurĭ, care este aptă pentru deşteptarea acelei politice de reculegere, de care avemŭ lipsă cu deosebire spre a ţiné cheltuelele de rĕsboiu între marginĭ modeste...

Italia trebue sĕ-şĭ recâştige independenţa sa economică şi financiară. Numai de o mică încordare mai avemŭ lipsă şi acésta independenţă, fără de care nicĭ chiar independenţa politică n'are preţŭ, va fi pentru tot-deuna câştigată. Tare în simţulŭ dreptului nostru, fără de idei ambiţióse, conduşĭ de dorinţa susţinerii statului quo, mai alesŭ alŭ aceluia în basinul mărei mediterare, noi formăm în Europa unŭ *elementŭ alŭ păcei*. Acestŭ simţemêntŭ îlŭ are aḑĭ tótă lumea. Atitudinea nóstră hotărâtă personală, care însĕ se abţine de orĭ-ce politică iritătóre ne-a câscigatŭ încrederea aliaţilorŭ şi stima tuturorŭ marilorŭ puterĭ, cu Germania şi Austro-Ungaria am susţinutŭ şi amŭ întăritŭ o solidaritate de vederĭ şi de interese, care va lăsa după sine urme

---

cutŭ o mare nedreptate aceluia, Dumneḑeu mi-o va erta! Credŭ chiar, că l'am tractatŭ nepoliticosŭ în supĕrarea mea. Şi este unŭ cavalerŭ, ḑicĭ d-ta? — Nu, sĕ nu se ḑică despre Don Pedro, că a tractatŭ cu nepoliteţă pe unŭ omŭ strĕinŭ. Te rogŭ, spune-i — dér lasă, îlŭ voi întâlni érăşĭ şi voiu vorbi atuncĭ cu elŭ“.

4.

In ḑiua următóre, când se aflà érăşĭ în galeriă şi întâlni pe Fröben deja lângă tablou, păşi şi elŭ într'acolo cu faţa amicală; când însĕ tînĕrulŭ se dete respectuosŭ la o parte, pentru ca sĕ ofere unŭ locŭ mai bunŭ bĕtrânului, acesta făcù unŭ complimentŭ respectuosŭ, salutându-lŭ şi ḑicêndŭ: „Décă nu mĕ înşelŭ, sennor, te-am vĕḑutŭ deja de mai multe-orĭ înaintea acestui tablou. Şi d-tale îţĭ vine ca şi mie; şi pentru mine este acestu tablou interesantŭ şi nu potŭ sĕ mĕ saturŭ privindu-lŭ“.

Fröben fù surprinsŭ prin alocuţiunea acésta; şi lui i-a bătutŭ la ochĭ visitele bĕtrânului înaintea tabloului, elŭ aflase, că cine este acela şi după salutarea reservată şi rece de erĭ, nu se aştepta la agrăirea acésta amicală.

— „Mărturisescŭ, domnule!“ rĕspunse acesta după puţină hesitare, „acestŭ tablou mĕ atrage mai multŭ, decâtŭ tóte, căcĭ — zace ceva în acestŭ tablou, care este de importanţă pentru mine“.

Bĕtrânulŭ se uità la dênsulŭ în modŭ întrebătorŭ, ca şi când rĕspunsulŭ acesta n'ar fi în deajunsŭ, dér Fröben continuà mai resolutŭ.

— „E lucru minunatŭ cu operile de artă, mai cu sémă cu tablourile. Pe lângă unŭ tablou trecŭ mai mulţĭ de o miiă de ómenĭ, află desemnulŭ corectŭ, admiră coloritulŭ sĕu, dér nu se pronunţă mai adêncŭ asupra lui, pe când pentru unŭ singuraticŭ are o importanţă mai mare; elŭ stă înlănţuitŭ înaintea lui, nu se póte despărţi de o asemenea privelisce, ci se întórce érăşĭ pentru a-o admira.“

„Póte ai dreptate“, rĕspunse bĕtrânulŭ gânditorŭ, privindŭ tabloulŭ, „dér eu credŭ, că acésta se póte ḑice numai despre composiţiunile mai marĭ, despre tablourĭ, în care pictorulŭ şi-a espusŭ mai temeinicŭ ideia sa. Mulţi trecŭ pe lângă dênsulŭ, pănă când importanţa îlŭ privesce pe *unulŭ*, care apoi admiră spiritulŭ profundŭ alŭ artistului. Dér se póte ḑice acésta despre asemenea capete?“

Tênĕrulŭ se înroşi.

— „Şi pentruce nu?“ ḑise elŭ zimbindŭ. „Formele frumóse ale acestei fete, nobila frunte, acestĭ ochĭ gânditorĭ, gura acésta suavă, nu le-a creatŭ artistulŭ cu unŭ spiritŭ profundŭ, nu este ceva atrăgĕtorŭ în aceste trăsurĭ, că —!“

„O, te rogŭ, te rogŭ“, îlŭ întrerupse bĕtrânulŭ cu blândeţe; „ce e dreptŭ, a fostŭ o persónă frumósă, care a servitŭ de modelŭ artistului, familia are femei frumóse.“

— „Cum? care familiă?“ esclamă tênĕrulŭ uimitŭ; elŭ se îndoia despre mintea sănĕtósă a bĕtrânului, şi cu tóte acestea se părea, că vorbele bĕtrânului îi încordézā atenţiunea in celŭ mai mare gradŭ.

— „Acestŭ tablou e de sigurŭ curată fantasiă, domnule, e celpuţinŭ vechiu de o sută de anĭ!“

— „Aşa-déră şi d-ta creḑĭ în povestea aceea?“ şopti bĕtrânulŭ; „fiă ḑisŭ între noi, de astădată l'a înşelatŭ pe posesorŭ agerimea minţii sale; cunoscŭ pe dama acésta.“

— „Pentru Dumneḑeu, o cunoscĭ? Unde e ea acum, cum o chiamă?“ ḑise Fröben viu mişcatŭ, apucândŭ mâna Spaniolului.

— „Mai bine aşĭ fi ḑisŭ, am cunoscut'o“ rĕspunse acesta cu voce tremurătóre, aţîntindu-şĭ ochiĭ înmuiaţĭ de lacrimĭ asupra damei. „Da, am cunoscut'o în Valencia, acum douĕ-ḑecĭ de anĭ; e multŭ de atuncĭ! Nu e altcineva, decâtŭ Dómna Laura Tortosi“.

— „Douĕ-ḑecĭ de anĭ!“ repeţi tênerulŭ, trist şi abătut „douĕ-ḑecĭ de anĭ, nu, nu e ea!“

„Nu e ea?“ continuà Don Pedro iritatŭ, „ḑicĭ, că nu e ea? Creḑĭ, că pictorulŭ a scosŭ din creerii sĕi aceste trăsurĭ? Totuşĭ nu voescŭ sĕ fiu nedreptŭ, a fostŭ unŭ bărbatŭ harnicŭ acela, care a zugrăvit'o, pentru-că colorile sale suntŭ adevĕrate şi fidele, ca şi când ar fi vii. Dér creḑĭ d-ta, că unŭ astfelŭ de artistŭ nu a creatŭ cu fantasia sa unŭ altŭ chipŭ? Nu afli, fără ca sĕ cunoscĭ familia Tortosi, că dama acésta a trebuitŭ sĕ aibă asĕmĕnărĭ familiare, trăsăturĭ hotărîte şi naturale, trasături, carĭ nu se găsescŭ în tablourile fantasiei, ci numai în portretele adevĕrate? E un portretŭ, ţi-o spunŭ d-tale, sennor, şi pe

durabile. Unele popóre au făcutŭ nu de multŭ prinţului nostru moştenitorŭ o primire prietinósă şi amabilă, care ne inspiră celŭ mai viu şi sincerŭ simţŭ de mulţămire. Bunele nóstre raporturĭ cu Rusia au produsŭ de curêndŭ în opiniunea publică ceva, ca şi unŭ simţŭ de pace asigurată. Faţă cu Francia ne-amŭ purtatŭ necurmatŭ aşa, ca sĕ împrăsciămŭ suspiţiunea şi neîncrederea, carĭ trebue sĕ fiă delăturate şi acum s'au împlinitŭ aşa ȡicêndŭ, prin onorurile ce s'au făcutŭ în ţéra nóstră vecină memoriei lui Garibaldi, o dorinţă, ce o aveamŭ după aceea cordialitate, care va fi tot-deuna scumpă poporului italianŭ.

Incheiândŭ Rudini ȡice, că prin ordine, muncă, păstrare şi perseveranţă, Italianii vorŭ puté în curândŭ sĕ ştérgă urmele perderilorŭ din anii ultimĭ; décă nu-şĭ vorŭ perde credinţa în sine şi mai înainte de tóte în înţelepciunea regelui, care a fostŭ şi va fi şi în viitorŭ poporului sĕu conducĕtoruiŭ, cu care Italia 'şi va continua calea gloriósă, ce a deschis'o întemeiătorulŭ regatului.

Discursulŭ acesta alŭ ministrului-preşedinte a fostŭ primitŭ cu viue aplause, şi când dênsulŭ părăsi sala teatrului Scala, poporulŭ ce se afla pe stradă îi făcù ovaţiunĭ furtunóse.

Foile papale suntŭ în gradulŭ celŭ mai mare iritate din causa discursului lui di Rudini. Se ȡice, că papa va rĕspunde energicŭ la acestŭ discursŭ în consistoriulŭ, ce se va ţiné în luna lui Decemvre.

„Plângerĭ valache.“

„Erdélyi Hiradó“ voindŭ sĕ rĕspundă la articolulŭ de fondŭ din Nrulŭ de dumineca trecută alŭ ȡiarului nostru, scrie următórele:

In Nrulŭ de alaltă-erĭ alŭ „Gazetei“, d-lŭ Dr. Aurel Mureşianu, într'unŭ articulŭ destulŭ de lungŭ şi „făcutŭ“ binişorŭ după chablon, se plânge teribilŭ în contra „tiràniei maghiare.“ La scrierea acestui articulŭ a datŭ ansă afacerea Valachilorŭ din Sătmarŭ. De multe-orĭ amŭ mai amintitŭ, că ultraiştii Valachĭ nisuescŭ mai alesŭ prin înfiinţarea reuniunilorŭ şi a societăţilorŭ sĕ rĕspândéscă ideile române, şi de aceea, unde se află numai vr'o ȡece—cincĭ-spre-ȡece inşĭ, îndată facŭ o societate de lectură, casină, ca ascunȡêndu-se în ele, sĕ pótă impreună arunca cu petri în ideia de statŭ maghiarŭ şi în societatea maghiară.

După „Gazeta“, femeile valache din comitatulŭ Sătmarelui ar fi înaintatŭ încă înainte de mai mulţĭ anĭ nisce (holmi) statute la ministrulŭ de interne, care însĕ nu voesce sĕ le întăréscă. Acusă mai departe scriitorulŭ articului — acum deja nu pe ministrulŭ, ci pe comitatulŭ Sătmarŭ, „că acesta tóte le face ca se asupréscă pe locuitorii românĭ şi sĕ-i desbrace de naţionalitatea lorŭ“. După acestea continuă:

„Nu sémĕnă aceste casurĭ, ca ou cu ou, cu acela, când tinerimea studiósă din Cluşiu a voitŭ se înfiinţeze la anulŭ 1889 „Minerász“ (vré se ȡică „Minerva“) în loculŭ societăţii disolvate „Iulia“.

După acestea se nepăstuesce asupra proiectului de lege pentru Kisdedovurĭ, care — după dênsulŭ — face acea încercare de forţă desperată, de a desbrăca de naţionalitatea lorŭ pe copiiĭ dela trei pănă la şese anĭ. Aceste tóte mai mergŭ cum mergŭ. Grosulŭ însĕ urméză după acestea.

D-lŭ Mureşianu face acea descoperire, că politicianii românĭ şi în generalŭ Românii suntŭ consideraţĭ de Maghiarĭ ca inimicii ţĕrei şi ai naţiunei şi de aceea pretutindenea tindŭ a-i ţiné pe Românĭ în frêu prin mĕsurĭ aspre şi volnice. După cele ce le cetimŭ în articululŭ sĕu, cu deosebire încheiarea este de aşa desfăşurată, încâtŭ nicĭ nu voimŭ se o reproducemŭ, deóre-ce numai i-amŭ năcăjì pe cetitorii nostri; dér trebue sĕ-i dămŭ dreptate acestui pasagiu: Da, trebue sĕ-i considerămŭ de inimicii ţĕrii şi ai naţiunei nóstre pe astfelŭ de politicĭ, cum e şi D-lŭ Mureşianu, carĭ întrebuinţéză tótă ocasiunea, ca în contra unei ţĕrĭ ai cărei cetăţenĭ suntŭ, sĕ agiteze şi sĕ-şĭ ducă poporulŭ în eróre.

ȡi de ȡi stau înainte totŭ cu mai multe acuse nedrepte şi neruşinóse; voescŭ, ca sĕ le deschidemŭ terenŭ agitărilorŭ lorŭ, ba cerŭ ca încă se i-le mai şi „sancţionămŭ“ în modŭ oficiosŭ. ....Probeze numa On. d-lŭ scriitorŭ alŭ articulului se vor-béscă în România în tonulŭ acesta în contra legilorŭ ţĕrii, şi-lŭ asigurămŭ, că d'adoua-óră nu i-s'ar da prilejŭ sĕ mai facă astfelŭ de declaraţiunĭ.

Prima datorinţă a fiă cărui cetăţénŭ din ţéră este, sĕ respecte legile ţĕrii, sĕ respecte acele legĭ, pe carĭ a juratŭ însuşĭ Majestatea Sa „celŭ dintâi omŭ maghiarŭ“ şi le respectă şi face sĕ se respecte de toţĭ supuşii sĕi. Celŭ ce nu lucréză astfelŭ, celŭ ce cutéză sĕ defaime legile sancţionate, acela nu-şĭ împlinesce cele mai sfinte datorinţe de cetăţénŭ, aşadéră nu póte fi consideratŭ în rêndulŭ cetăţenilorŭ cinstiţĭ. Aşa se vede, că nu voescŭ sĕ o înţelégă acésta acei ómenĭ, ale cărorŭ plângerĭ afectate ȡi de ȡi devinŭ totŭ mai revoltătóre, totŭ mai îndrăzneţe.

ȡĕu, ar fi timpulŭ, ca auctoritatea competentă sĕ-i înveţe odată omeniă şi respectŭ faţă de lege.“

Amŭ reprodusŭ articululŭ fóiei cluşiene pentru ca sĕ se vaȡă dintr'ênsulŭ, câtŭ de greu le vine chiar şi şoviniştilorŭ celorŭ mai îndrăsneţĭ încercarea, de a lua în apărare o causă nedréptă, cum este causa maghiarisării violente. „Erdélyi Hirado“ nu póte rĕspunde nimicŭ la punctele de căpeteniă ale acusaţiunei nóstre şi de aceea îndrugă la frase góle şi la insinuărĭ rĕutăciόse şi fără de nicĭ unŭ înţelesŭ, numai şi numai ca sĕ pótă ajunge la conclusiunea în care ameninţă cu procurorulŭ.

Şi apoi totŭ se mai miră cei dela „Erdélyi Hirodó“, că vorbimŭ de „despotismŭ la culme“, când nu póte omulŭ sĕ scrie câteva rêndurĭ fără ca d-lorŭ sĕ nu strâge după intervenirea auctorităţii „competente“, adecă—a forţei brutale.

Literatură.

A apărutŭ:

Istoria unui ţînţarŭ, de *Constantinŭ de Stamati-Ciurea*, membru alŭ istitututului literarŭ din Parisŭ, alŭ inst. de belle arte din Viena şi alŭ inst. sciinţificŭ din Moscva. Cernauţĭ, 1891. Editura autorului. — Tipografia lui R. Eckhard. Formatŭ 8⁰ micŭ în 38 paginĭ. Preţulŭ 20 cr. séu 50 banĭ. Se vinde în folosulŭ „Şcólei române“ din Sucéva.

CUNUNIĂ. Dumineca, în 3 Novembre v. c., la 4 óre p. m., se va cununa în biserica Sf. Nicolae din locŭ dra *Elena I. Niculau* din Braşovŭ cu d-lŭ *Ioanŭ Rusetŭ* din Galaţĭ. — Sincerile nóstre felicitărĭ!

DIVERSE.

ȡiaristica persiană. Istoria ȡiaristicei persiane nu este tocmai vechiă. Ea a fostŭ întemeiată de şahulŭ Nazr-Eddin, care în nisce însemnărĭ ale sale arată în următórele cuvinte motivulŭ, care l'a îndemnatŭ sĕ întemeeze pressa persiană: „Pe stradele Parisului“, ȡice elŭ, „am vĕȡutŭ adese-orĭ pe vizitii stândŭ pe capră şi cetindŭ ȡiare şi atuncĭ mĭ-a venitŭ în minte, că cetitulŭ cu diliginţă abate cugetarea ómenilorŭ sĕracĭ dela gândirile rele. Am hotărîtŭ, ca sĕ câştigŭ şi poporului meu acéstă binefacere şi l'am făcutŭ atentŭ pe marele vizirŭ, ce era cu mine, ca in Teheran sĕ-mĭ aducă aminte lucrulŭ acesta.“ După acésta şahulŭ îndată ce s'a reîntorsŭ în imperiulŭ sĕu, a constituitŭ unŭ „ministerŭ de pressă“, a căruia îndatorire era ca sĕ întemeieze ȡiare. Astăȡĭ se află în Persia mai multe ȡiare politice cuotidiane şi o revistă sĕptĕmânală ilustrată; ba se află în Persia şi unŭ ȡiarŭ clericalŭ care face propagandă pentru reîntórcerea locuitorilorŭ la islamulŭ lorŭ originalŭ.

Desvoltarea oraşului Chicago. Nu esistă oraşŭ în lume, ba nicĭ în cursulŭ istoriei nu s'a ivitŭ unŭ oraşŭ, care în timpŭ de câteva decenii sĕ se fi ridicatŭ, aşa-ȡicêndŭ din nimicŭ, la rangulŭ unui oraşŭ dintre cele mai de frunte în lume. In 1833 Chicago consta din 175 de case cu 550 de locuitorĭ. In 1850 numĕrulŭ locuitorilorŭ ajunsese la 30,000, în 1860 trecuse peste 100,000, în 1870 numĕrulŭ locuitorilorŭ sĕi era de 300,000; cu ȡece anĭ mai târȡiu o jumĕtate de milionŭ, ér în 1890, cu ocasiunea ultimei numerotărĭ a poporaţiunei, numĕrulŭ locuitorilorŭ oraşului Chicago ajunsese la unŭ milionŭ şi 200,000. Cea mai mare parte dintre aceştĭ locuitorĭ suntŭ streinĭ; a treia parte din ei suntŭ Germanĭ, a cincia parte Irlandezĭ, ér ceilalţĭ suntŭ imigraţĭ de prin Scandinavia, Polonia, Rusia, ba chiar şi din Ungaria. Din statistica oraşului Chicago mai e de interesŭ şi împrejurarea, că numĕrulŭ bărbaţilorŭ întrece pe alŭ femeilorŭ cu 80,000.

O sărutare — coram publico! Unŭ casŭ rarŭ s'a întêmplatŭ în ȡilele trecute într'o casină din Esseg, în decursulŭ pausei între actele unei representaţiunĭ treatrale. Despre acestŭ casŭ scrie următórele unŭ martor ocularŭ în ȡiarulŭ „Drau“: Visitatorilorŭ teatrului li se oferì, după finea actului primŭ, o scenă, care a făcutŭ mare sensaţiune. Domnulŭ Lazo B., şeȡù între douĕ fete fumóse, şi privirea încântătóre a uneia, şi statura sveltă a celeialalte, îlŭ făcù în contra obiceiului sĕu, sĕ nu-şĭ părăséscă între pause loculŭ. A fostŭ fiinţa fărmĕcătóre a vecinei sale, domnişióra Pauline C., séu póte vre-unŭ rĕmăşagŭ, destulŭ, că numitulŭ erou aplicà o sĕrutare pe buzele purpuriĭ ale domnişórei, în presenţa publicului din sală. Domnişóra Paulina, în primulŭ momentŭ fù consternată de acésta „ne mai auȡită obrăzniciă“ — după cum se esprimà ea, şi domnulŭ B., află de bine, ca sĕ o ia la sănĕtósa câtŭ mai în grabă şi fapta acésta se o lase în sarcina judecăţii publicului. După cum suntemŭ informaţĭ, gluma acésta va veni înaintea justiţiei, fiind-că domnişóra sărutată are de gândŭ sĕ acuse pe atentatorulŭ ei.“

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Dumneȡeulŭ meu, nu e altulŭ, decâtŭ alŭ dómnei Laura, pe care am vĕȡut'o acum douĕ-ȡecĭ de anĭ în plăcuta Valencia.“

„Stimatulŭ meu domnŭ“, rĕspunse Fröben, „sunt asĕmĕnărĭ, asĕmĕnărĭ înşelătóre; adese-orĭ crede cineva, că a întâlnitŭ pe unŭ amicŭ vorbindŭ, într'unŭ costumŭ vechiu şi curiosŭ, şi décă întrébă, i se spune, că este vre'un strămoş din rĕsboiulŭ de trei-ȡecĭ de anĭ, séu póte unŭ străinŭ. Concredŭ şi aceea, că acestŭ tablou are aşa numitele trăsurĭ familiare, că sémĕnă cu drăgălaşa Donna Laura, dér *acestŭ* tablou, acesta e vechiu, şi celŭ puţinŭ atâtŭ se scie din registrele şi din cărţile bisericescĭ, că a atêrnatŭ în biserica Magdalena din K. deja o sută cincĭ-ȡecĭ de anĭ; elŭ a ajunsŭ în biserică prin o donaţiune făcută din întêmplare, ér nu prin vre-o comandă, şi după tóte indicările, a fostŭ zugrăvitŭ de pictorulŭ germanŭ Lucas Cranach“.

— „Atuncĭ satana sĕ-mĭ ia ochi!“ strigà Don Pedro nĕcăjitŭ, ridicându-se repede şi luându-şĭ pălăria. „E o operă a iadului, voesce sĕ mĕ arunce acestŭ tablou la ȡile de bĕtrâneţe, în durere şi amărâciune.“ Bĕtrânului îi curgeau lacrămile, când părăsì cu paşĭ repeȡĭ şi rĕsunătorĭ galeria.

5.

Dér cu tóte aceste, nu fù pentru ultima-dată aicĭ. Fröben şi elŭ se întêlniră încă de multe-orĭ înaintea tabloului şi bĕtrânulŭ din ce în ce 'lŭ iubea mai tare pe Fröben, din causa judecăţii sale modeste şi hotărîte, din causa educaţiunei sale, a cunoscinţelorŭ sale şi din causa tactului sĕu finŭ socialŭ. Bĕtrânulŭ era stréinŭ în acestŭ oraşŭ, elŭ se simţia isolatŭ, totuşĭ nu era misantropŭ, încâtŭ sĕ nu fi statŭ de vorbă cu ómenii. Astfelŭ se întêmplà, că elŭ pe neobservate se alipì de Fröben, căcĭ acesta atrăgea şi prin aceea, că împărţea cu dênsulŭ unŭ sentimentŭ scumpŭ, adecă iubirea faţă de acelŭ tablou. Aşa se întâmplà, că elŭ bucurosŭ însoţea pe tînĕrŭ în preumblările sale, că de multe-orĭ îlŭ învita pe acesta sĕ-i ţină séra societate. Intr'o séră, când sala de mâncare dela hotelulŭ „Regele Angliei“ era plină de óspeţĭ şi împrejurulŭ amêndurora se aflau óspeţĭ strĕinĭ, ei se simţiră împiedecaţĭ în conversaţiunea lorŭ intimă şi Don Pedro ȡise cătră junele sĕu amicŭ:

—„Sennor, décă n'ai promisŭ vre-unei dame, că vei petrece séra acésta în societatea ei, séu décă nu te légă altă promisiune, atuncĭ te invitŭ în odaia mea sĕ bemŭ o sticlă de vinŭ veritabilŭ de Ximenes.“

— „Mĕ onorezĭ fórte multŭ“ rĕspunse Fröben, „nu mĕ légă nicĭ o promisiune, căcĭ nu cunoscŭ aicĭ nicĭ o damă, şi pe lângă aceea aicĭ e obiceiulŭ ca séra sĕ cânţĭ pe strade séu sĕ conversezĭ la feréstră cu iubita, decĭ cu plăcere te voi însoţi.“

— „Bine, te rogŭ aştéptă încă unŭ momentŭ, pănă când voiu isprăvi cu Diego, şi apoi voiu poruncĭ sĕ te chieme.“

Bĕtrânulŭ pronunţase acéstă chiemare cu unŭ felŭ de solemnitate, care-i părù lui Fröben de totŭ curiósă. Acum îşĭ aduce aminte, că încă n'a fostŭ în camera lui Pedro, căcĭ totdéuna se întêlniră în sala de mâncare a hotelului, totuşĭ din tóte aceste, credea elŭ, că póte conchide, că e o deosebită curtoasie, prin aceea, că Spaniolulŭ l'a chiămatŭ la sine.

După unŭ pătrarŭ de óră apărù Diego, cu douĕ candelabre de argintŭ, se plecà respectuosŭ înaintea lui Fröben şi-lŭ rugà sĕ-lŭ urmeze. Tînĕrulŭ îlŭ urmà, şi observà, când trecù prin sală, că toţĭ óspeţii îlŭ priveau cu curiositate şi că şopteau unulŭ cu altulŭ. In etagiulŭ întâiu deschise Diego o uşă cu aripĭ şi făcù semnŭ óspelui sĕ intre. Acesta se oprì surprinsŭ pe pragŭ. Bĕtrênulŭ sĕu amicŭ îşĭ lĕpădase fraculŭ, se îmbrăcase cu o jachetă négră cu parole roşii, şi-şĭ încinsese o sabiă cu mânerulŭ de aurŭ, ér o manta stacojiă 'i atêrna pe umerĭ. In modŭ solemnŭ păşì înaintea óspelui sĕu şi-i întinse mâna sa uscată, salutându-lŭ „Fi bine-venitŭ Don Fröbenio“, ȡise elŭ; „nu te jenéză acéstă cameră fără podóbă, în călĕtoriă după cum sci, nu e ca acasă? Mai frumosŭ e în sala mea din Lisabona şi divanurile mele suntŭ lucrate în stilŭ mauricŭ, dér şeȡĭ pe acéstă sofă, vinulŭ d-lui Schwaderer e bunŭ şi veritabilŭ, şeȡĭ!“

ȡicêndŭ acestea, conduse pe tînĕrulŭ lângă o canapea; masa era acoperită cu prăjiturĭ şi cu sticle de vinŭ. Diego turnà în pahare şi aduse cibrite şi ţigărĭ.

(Va urma.)

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 12 Noemvre st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9 31	Vênd.	9.34
Argintŭ românescŭ -	„	9 22	„	9.27
Napoleon-d'orĭ - -	„	9.52	„	19.35
Lire turcescĭ - -	„	1048.	„	10.53
Imperialĭ - - - -	„	9.48	„	9 53
Galbinĭ - - - - -	„	5.40	„	5.45
Scris. fonc. „Albina" 6%		—.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	—.—	„	—.—
Ruble rusescĭ - - -	„	117.—	„	118.—
Mărcĭ germane - -	„	57.40	„	57.80

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena

din 11 Noemvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4% - - - - - -	103 40
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	100 90
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ - - - - - - - -	115.80
dto argintŭ - - - - -	98.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune] - -	111 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei] - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	—.—
Bonurĭ rurale ungare - - - - - -	90 50
Bonurĭ croato-slavone - - -	104 50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguresců - - - - - - -	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ unguresců	141.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - -	129.—
Renta de hârtiă austriacă - - -	94.10
Renta de argintŭ austriacă - - - -	90 90
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	108.55
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	136.25
Acţiunile băncei austro-ungare -	1004.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	315.25
Acţiunile băncei de creditŭ austr -	274.50
Galbenĭ împĕrătescĭ- - - - - -	5.60
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.86
Mărcĭ 100 împ. germane - - - -	57.82½
Londra 10 Livres sterlinge -	117.85

Nr. 513 1891.

Concursŭ.

Pentru ocuparea postului de învĕţătorŭ secundarŭ la şcóla **reuniunei grăniţărescĭ din Veştemŭ**, comitatulŭ Sibiiului, pre lângă unŭ **salarŭ anualŭ de 200 fl. v. a.**, apoi cvartirŭ în edificiulŭ celŭ nou alŭ şcólei şi lemnele de focŭ necesare, prin acésta cu terminulŭ **pănă la 15 Noembre st. n. a. c.**, se escrie concursŭ.

Reflectanţii au sĕ-şĭ trimită suplicele instruate cu tóte documentele prescrise de lege la:

Comitetulŭ administratorŭ de fondulŭ şi şcólele de reuniune a foştilorŭ grăniţerĭ din reg. rom. I.

Sibiiu, 5 Novembre 1891. 673, 2—2.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Octomvre 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8 20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17	Tren de persóne	9.18	1.35
Braşovŭ	8.—		10.05	2.09
		12.20		2.19
Timişŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucurescĭ		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10.19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2.36
Şibotŭ	4.52		3.03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bêrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8.02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5.25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea - Oşorheiu - R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs. - Oşorh. - Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski) Petroşenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Simeria (Piski)—Hunedora

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedora—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5 28	3.20	8.10

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Brasov—Zĕrnescĭ

Braşov	5.45	2.58
Zĕrnescĭ	7.26	4.39

Zĕrnescĭ—Braşov

Zĕrnescĭ	8.—	5.20
Braşov	9.24	6.44

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Braşov—S.-Georgiu

Braşovŭ	8.30	3.10
Uzonŭ	9.43	5.23
S .Georgiu	10.23	5.03

S.-Georgiu—Brasov.

S.-Georgiu	6.32	5.17
Uzonŭ	7.00	5.45
Braşovŭ	8.08	6 53

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra. . .	4.30	11.25
Odorheiu . . .	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu. . .	8.15	3.15
Sighişóra. . .	10.52	6.10

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelioŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budctelioŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.